

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Zdrowia

KZD.410.005.04.2022

Pan
prof. dr hab. Sławomir Bukowski
Rektor
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu
ul. Malczewskiego 29
26-600 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/047 – Zasoby kadry medycznej w systemie ochrony zdrowia

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu ¹ , ul. Malczewskiego 29, 26-600 Radom.
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Sławomir Bukowski, Rektor od 1 września 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję Rektora poprzednio pełnił prof. dr hab. inż. Zbigniew Łukasik, od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni. 2. Realizacja programu kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych. 3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych ²), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem (lata akademickie 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontrolerzy	1. Rafał Zyzik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/53/2022 z 28 lipca 2022 r. 2. Piotr Wołowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/57/2022 z 22 sierpnia 2022 r. (akta kontroli str. 1-4, 9-10)

¹ Dalej: „Uczelnia” lub „UTH”.

² Tj. do 14 października 2022 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia w latach akademickich 2019/2020-2021/2022 prawidłowo przeprowadziła rekrutację na następujące kierunki studiów: lekarski, fizjoterapia oraz pielęgniarstwo.

Podczas ustalania propozycji limitów przyjęć na kierunek lekarski w latach 2019/2020-2021/2022 Uczelnia nie udokumentowała analizy swoich możliwości dydaktycznych w zakresie zasobów kadrowych i bazy dydaktycznej. Nie ustalono również warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, co stanowiło naruszenie art. 79 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*⁵.

Programy studiów dla analizowanych kierunków⁶ były zgodne z obowiązującymi przepisami. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż wydziałowy system zapewnienia jakości kształcenia nie funkcjonował w pełni skutecznie, ponieważ nie sygnalizował problemów związanych z niewystarczającą obsadą kadrową.

W latach akademickich 2020/2021 i 2021/2022 Uczelnia nie spełniała wymogu wynikającego z art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, zgodnie z którym na kierunku lekarskim 75% godzin zajęć powinno być prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Stwierdzono nieprawidłowości podczas tworzenia programu studiów dla kierunku lekarskiego polegające na nieprzestrzeganiu wewnętrznych regulaminów związanych z terminarzem ustalenia programu, jego publikacją oraz ogłoszeniem zaktualizowanych zasad studiowania dla tego kierunku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni

Opis stanu faktycznego

1.1. Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu⁸ został utworzony z dniem 1 października 2019 r. w miejsce zlikwidowanego m.in. Wydziału Nauk o Zdrowiu i Kultury Fizycznej⁹. Jest on jednym z ośmiu wydziałów Uczelni. Na Wydziale tym, w okresie objętym kontrolą, prowadzono kształcenie studentów m.in. w ramach jednolitych studiów magisterskich na kierunkach: lekarski i fizjoterapia oraz studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo. Kierunek lekarski prowadzono w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, natomiast kierunki: fizjoterapia i pielęgniarstwo – w formie stacjonarnej.

(akta kontroli str. 11-14, 80-96)

1.2. W latach 2019–2021 Uczelnia przekazywała Ministrowi Zdrowia propozycje limitu przyjęć na kierunek lekarski. Proponowany przez Uczelnię limit przyjęć na rok akademicki 2019/2020 wynosił: 180 miejsc (w tym 80 miejsc dla potrzeb wojskowej

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. 2022 poz. 574, ze zm. Dalej: „ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*”.

⁶ Analizą objęto programy studiów dla kierunków: lekarski, pielęgniarstwo (studia pierwszego i drugiego stopnia) – dla cykli kształcenia, które rozpoczęły się od roku akademickiego 2021/2022 oraz fizjoterapia – dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się od roku akademickiego 2019/2020.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: „Wydział” lub „WNMiNoZ”.

⁹ Zarządzenie R-20/2019 Rektora Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 1 października 2019 r. w sprawie: 1) restrukturyzacji Uczelni, 2) ustalenia i ogłoszenia nowej struktury organizacyjnej Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

służby zdrowia) dla obywateli polskich na studiach stacjonarnych w języku polskim oraz 40 miejsc na studiach niestacjonarnych w języku polskim. Minister Zdrowia określił limit przyjęć na poziomie odpowiednio: 100 i 40 miejsc¹⁰.

Proponowany przez Uczelnię limit przyjęć na rok akademicki 2020/2021 wynosił 100 miejsc dla obywateli polskich na studiach stacjonarnych prowadzonych w języku polskim oraz 40 miejsc na studiach niestacjonarnych, również prowadzonych w języku polskim. Wskutek negatywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej (dalej: „PKA”), wydanej w 2019 r., Minister Zdrowia nie przyznał miejsc na kierunku lekarskim na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych¹¹.

Proponowany przez Uczelnię limit przyjęć na rok akademicki 2021/2022 wynosił 120 miejsc dla obywateli polskich na studiach stacjonarnych prowadzonych w języku polskim, 15 miejsc dla cudzoziemców na studiach stacjonarnych prowadzonych w języku polskim oraz 100 miejsc na studiach prowadzonych w formie niestacjonarnej w języku polskim. Minister Zdrowia określił limit przyjęć na poziomie odpowiednio: 120, 6 i 40¹².

(akta kontroli str. 537-583)

Do pism skierowanych do Ministra Zdrowia, dotyczących propozycji limitów przyjęć na kierunek lekarski, każdorazowo załączano tzw. *Ocenę zapotrzebowania na absolwentów kierunku lekarskiego wraz ze wskazaniem zastosowanej metodologii przedmiotowej oceny*, w której uzasadniano zgłoszone propozycje. W załącznikach tych wskazywano m.in. na duże zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowaną kadre medyczną w Radomiu i na terenie okolicznych powiatów oraz na ryzyko wstrzymania działalności oddziałów szpitalnych z powodu braków kadrowych. Odnoszono się do danych Naczelnej Izby Lekarskiej, wskazującej na braki w niektórych specjalizacjach (np. zabiegowych) i średnią wieku zatrudnionych lekarzy mieszczącą się w przedziale między 55–60 rokiem życia, podnosząc, iż w niektórych specjalnościach klinicznych wiek zatrudnionych lekarzy przekraczał 60 lat. Ponadto w *Ocenie zapotrzebowania...*, załączonej do pisma z 2021 r., powołano się także na dane OECD i EUROSTAT na temat liczby lekarzy w Polsce przypadającej na 1000 mieszkańców (2,4). W dokumentach tych nie wskazywano danych szacunkowych dotyczących liczby brakujących lekarzy.

Podczas ustalania propozycji limitów przyjęć na kierunek lekarski na lata akademickie 2019/2020-2021/2022 Uczelnia nie udokumentowała przeprowadzenia analiz swoich możliwości dydaktycznych w zakresie zasobów kadrowych i bazy dydaktycznej, uwzględniających wnioski wynikające m.in. z uchwał PKA z 25 lipca 2019 r. oraz 22 lipca 2021 r.

W uchwale z 22 lipca 2021 r. stwierdzono (pomimo sformułowania oceny pozytywnej z okresem obowiązywania skróconym do dwóch lat), że proces kształcenia realizowany na UTH nie w pełni umożliwia studentom kierunku lekarskiego osiągnięcie założonych efektów uczenia się, ponieważ Uczelnia częściowo spełnia kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej, uszczegółowione w formie standardów jakości kształcenia w załączniku nr 2 do statutu PKA. Za częściowo spełnione uznano m.in. kryteria dotyczącej kwalifikacji i liczebności kadry prowadzącej kształcenie. Jednocześnie obsada kadrowa niektórych zajęć nie odpowiadała standardom

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1344).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1272).

¹² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1359).

kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza określonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza denty, farmaceuty, pielęgniarki położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego.

Prodziekan WNMiNoZ wyjaśniła, że analizy możliwości dydaktycznych Uczelni przeprowadzono w sposób ustny podczas spotkań kierownictwa Wydziału z władzami Uczelni. Planując liczbę studentów na kierunku lekarskim, uwzględniano – jak wskazał Rektor UTH – powiększającą się bazę dydaktyczno-kadrową, w tym m.in. nowoczesne prosektorium oraz zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych, a także utworzenie oddziałów klinicznych w Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym w Radomiu. Ponadto Dziekan WNMiNoZ dodał, iż w przyszłości analizy i oceny możliwości dydaktycznych Uczelni będą dokumentowane, co zostanie opisane w stosownym zarządzeniu, które w tej sprawie zostanie wydane.

(akta kontroli str. 581-583, 806, 816, 924-994, 1019-1080, 3066-3070)

1.3. Liczba kandydatów i osób przyjętych oraz liczba dostępnych miejsc na pierwszym roku na poszczególnych kierunkach studiów wynosiła odpowiednio:

- 1) lekarski (studia stacjonarne): 2019/2020 – 1797, 100, 100; 2020/2021 – brak naboru; 2021/2022 – 1357, 126, 126¹³;
- 2) lekarski (studia niestacjonarne): 2019/2020 – 148, 40¹⁴, 40; 2020/2021 – brak naboru; 2021/2022 – 188, 40¹⁵, 40;
- 3) pielęgniarstwo (studia stacjonarne pierwszego stopnia): 2019/2020 – 58, 58, 60; 2020/2021 – 53, 53, 60; 2021/2022 – 72, 72, 60;
- 4) pielęgniarstwo (studia stacjonarne drugiego stopnia): 2019/2020 – 23, 23, 40; 2020/2021 – 24, 24, 40; 2021/2022 – 39, 39, 40;
- 5) fizjoterapia (studia stacjonarne): 2019/2020 – 54, 54, 80; 2020/2021 – 36, 36, 80; 2021/2022 – 58, 58, 80.

Liczba osób przyjętych na pierwszy rok studiów na kierunku lekarskim nie przekraczała limitów określonych przez Ministra Zdrowia, przy czym limity te zostały wykorzystane w pełni jedynie na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej¹⁶.

W przypadku pozostałych kontrolowanych kierunków, tj. pielęgniarstwa oraz fizjoterapii, liczbę miejsc na pierwszym roku studiów na rok akademicki 2019/2020 określono uchwałą Senatu, a na kolejne lata akademickie – zarządzeniami Rektora. Określone w nich limity, w ośmiu przypadkach nie zostały wykorzystane. W jednym przypadku, po uzyskaniu zgody Rektora¹⁷, na pierwszy rok studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo w roku akademickim 2021/2022, przyjęto dodatkowo 12 osób.

(akta kontroli str. 16-17, 519, 584-610, 714, 775, 3069)

¹³ Sześć miejsc przeznaczonych dla cudzoziemców, z powodu braku kandydatów, zwiększyło limit do 126.

¹⁴ Z powodu licznych rezygnacji spowodowanych m.in. migracjami do innych uczelni ostatecznie 21 osób faktycznie rozpoczęło studia.

¹⁵ Z powodu licznych rezygnacji spowodowanych m.in. migracjami do innych uczelni ostatecznie 21 osób faktycznie rozpoczęło studia.

¹⁶ W latach akademickich 2019/2020 oraz 2021/2022, na pierwszym roku studiów kierunku lekarskiego prowadzonych w formie niestacjonarnej, pomimo początkowej liczby kandydatów znacznie przekraczającej określony przez Ministra Zdrowia limit miejsc, spośród przyznanych w tych latach 80 miejsc Uczelnia nie wykorzystwała 38 miejsc (po 19 w każdym wskazanym roku akademickim). Wynikało to z licznych rezygnacji spowodowanych m.in. migracjami do innych uczelni.

¹⁷ Pismo Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej WNMiNoZ z dnia 15 września 2021 r., adresowane do Rektora UTH, w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie limitu przyjęć w roku akademickim 2021/2022 do 72 osób na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia – kierunek Pielęgniarstwo, na którym Rektor wyraził swoją zgodę na powyższe.

1.4. Warunki, tryb oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji prowadzonej na pierwszy rok studiów określane były w uchwałach Senatu Uczelni¹⁸. Na rok akademicki 2021/2022, na podstawie art. 51b ust. 1 pkt 1 *ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, warunki, tryb, termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposób jej przeprowadzenia w Uczelni określono zarządzeniem Rektora, które następnie zostało zatwierdzone uchwałą Senatu.

W trakcie prowadzonej rekrutacji, warunki, tryb oraz terminy określone w uchwałach Senatu nie ulegały zmianom.

Rekrutację prowadzono przez stronę internetową¹⁹ z wykorzystaniem uruchomionego w tym celu Systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów (dalej: „SIRK”). Uczelnia zapewniała dostęp do stanowisk komputerowych umożliwiających dokonanie rejestracji w systemie SIRK. Zasady rekrutacji zamieszczone były na stronie internetowej Uczelni²⁰.

Szczegółowe harmonogramy rekrutacji były sporządzane przez Uczelniane Komisje Rekrutacyjne i następnie przekazywane do akceptacji Rektorowi. Określone w nich terminy, zaakceptowane przez Rektora Uczelni, nie ulegały zmianom.

(akta kontroli str. 364-375, 420-486, pliki 68-70)

W szczegółowych zasadach postępowania kwalifikacyjnego na kierunki studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich²¹ określono, że w postępowaniu kwalifikacyjnym na kierunki studiów, na których liczba kandydatów przekroczy ustaloną liczbę miejsc, wprowadza się wskaźnik rekrutacyjny „W” umożliwiający ustalenie wspólnej listy rankingowej dla kandydatów. Wskaźnik ten stanowił sumę uzyskanych punktów, a przyjęcia na pierwszy rok studiów odbywały się w kolejności wynikającej z wielkości tego wskaźnika.

Podstawą przyjęcia na kierunek lekarski były wyniki egzaminu maturalnego z dwóch przedmiotów obowiązkowych: biologia i chemia oraz jednego z przedmiotów do wyboru: fizyka lub matematyka.

W przypadkach, jeżeli przyjęcie na kierunek lekarski grupy kandydatów o takiej samej łącznej liczbie punktów powodowałoby przekroczenie limitu przyjęć, o kolejności decydowała liczba punktów z przedmiotu biologia, a następnie liczba punktów z przedmiotu chemia. W przypadku kiedy rozstrzygnięcie dalej nie było możliwe Uczelnia zastrzegła sobie w szczegółowych zasadach postępowania kwalifikacyjnego możliwość przyjęcia na kierunek lekarski mniejszej liczby kandydatów niż limit

¹⁸ Warunki i tryb rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w roku akademickim 2019/2020 – załącznik do uchwały Nr 000-2/10/2019 Senatu UTH z dnia 7 marca 2019 r.; Warunki i tryb rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w roku akademickim 2020/2021 – załącznik do uchwały Nr 000-5/2/2019 Senatu UTH Radom z dnia 30 maja 2019 r.

¹⁹ www.sirk.uniwersytetradom.pl

²⁰ www.rekrutacja.uniwersytetradom.pl

²¹ Szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego na kierunki studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w roku akademickim 2019/2020 – załącznik nr 1 do warunków i trybu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów w UTH Rad. w roku akademickim 2019/2020 będących załącznikiem do uchwały Nr 000-2/10/2019 Senatu UTH Radom z dnia 7 marca 2019 r.; Szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego na kierunki studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w roku akademickim 2020/2021 – załącznik do warunków i trybu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów w UTH Rad. w roku akademickim 2020/2021 będących załącznikiem do uchwały Nr 000-5/2/2019 Senatu UTH Radom z dnia 30 maja 2019 r.; Szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego na kierunki studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w roku akademickim 2021/2022 – załącznik nr 1 do warunków rekrutacji będących załącznikiem do zarządzenia Rektora R-35/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. Dalej: *Szczegółowe zasady postępowania kwalifikacyjnego*.

określony przez Ministra Zdrowia. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono takich przypadków.

(akta kontroli str. 420-436, 442-458, 464-481, 515-518)

1.5. Opłata za przeprowadzenie rekrutacji (w tym na kierunku: lekarski, pielęgniarstwo, fizjoterapia) nie ulegała zmianom i była ustalana zarządzeniami Rektora w kwocie 85 zł, co było zgodne z § 38 rozporządzenia z dnia 27 września 2018 r. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów²².

W latach 2019-2022 (do dnia zakończenia kontroli) obowiązywała uchwała Senatu²³ regulująca zasady pobierania opłat za świadczone przez UHT usługi edukacyjne na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia. Nie zostały w niej ustalone warunki oraz tryb zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W okresie objętym kontrolą, podczas rekrutacji na kierunku: lekarski, pielęgniarstwo oraz fizjoterapia – nie odnotowano przypadków zwolnienia z opłaty rekrutacyjnej.

(akta kontroli str. 18-66, 3070, plik 59-62)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W Uczelni nie ustalono warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, co stanowiło naruszenie art. 79 ust. 3 *Prawa o szkolnictwie wyższym*.

Prodziekan Wydziału Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu potwierdziła, że w Uczelni nie zostały ustalone warunki oraz tryb zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, a stosowne regulacje wewnętrzne w tym zakresie zostaną wprowadzone od następnego roku.

(akta kontroli str. 24-66, 3070, plik 59-62)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach akademickich 2019/2020–2021/2022 Uczelnia prawidłowo przeprowadzała rekrutację na studia na kierunkach: lekarskim, fizjoterapii oraz pielęgniarstwa. W Uczelni nie ustalono jednak warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, co stanowiło naruszenie art. 79 ust. 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Stwierdzono również, że podczas ustalania propozycji limitów przyjęć na kierunek lekarski w latach 2019/2020-2021/2022 Uczelnia nie udokumentowała analizy swoich możliwości dydaktycznych w zakresie zasobów kadrowych i bazy dydaktycznej.

OBSZAR

2. Realizacja programu kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Programy studiów na kierunkach: lekarskim, pielęgniarstwa (studia pierwszego stopnia)²⁴, pielęgniarstwa (studia drugiego stopnia)²⁵, których cykl kształcenia rozpoczął się od roku akademickiego 2021/2022, oraz fizjoterapii²⁶, której cykl

²² Dz. U. z 2021 r. poz. 661, ze zm. Dalej: „rozporządzenie w sprawie studiów”.

²³ Załącznik do uchwały Nr 000-5/5/2019 Senatu UTH Radom z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie określenia zasad pobierania opłat za świadczone przez UTH Radom usługi edukacyjne na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich, studiach podyplomowych i innych formach kształcenia oraz warunki i tryb zwalniania z opłat.

²⁴ Załącznik do uchwały Nr 000-12/19/2021 Senatu UTH Radom z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku „Pielęgniarstwo” – studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym. Studia prowadzone były w formie stacjonarnej.

²⁵ Załącznik do uchwały Nr 000-12/20/2021 Senatu UTH Radom z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku „Pielęgniarstwo” – studia drugiego stopnia o profilu praktycznym. Studia prowadzone były w formie stacjonarnej.

²⁶ Załącznik do uchwały Nr XVI/12/09/2019 Rady WNoZiKF z dnia 12 września 2019 r. Jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym prowadzone w formie stacjonarnej.

kształcenia rozpoczął się od roku akademickiego 2019/2020, odpowiadały wymogom określonym przepisami rozporządzenia *w sprawie standardów* oraz rozporządzenia *w sprawie studiów*.

2.2. W okresie objętym kontrolą systematyczna ocena i doskonalenie programów studiów była przeprowadzana w ramach Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonującego na WNMiNoZ. Wydziałowa Rada Programowa współpracowała w tym celu m.in. z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia, kierunkowymi komisjami ds. oceny efektów uczenia się oraz opiekunami praktyk. Okresowych przeglądów programów studiów dokonywano za pomocą narzędzi i procedur określonych w ramach ww. systemu, do których należało m.in. przeprowadzanie hospitacji i ankietyzacji oraz przygotowywanie analiz i sprawozdań. Rada Programowa sporządzała i przekazywała Dziekanowi coroczne sprawozdania zawierające rekomendacje oraz wnioski dotyczące modyfikacji i doskonalenia programów studiów, zasad ich organizacji, a także osiągania efektów uczenia się²⁷. Efektem tych prac było w szczególności opracowanie i wdrożenie jednolitego wzoru sylabusu, który został następnie wykorzystany w projekcie programu studiów dla kierunku lekarskiego, którego cykl kształcenia rozpoczął się od roku akademickiego 2021/2022.

(akta kontroli str. 883-889, 921-923, 2606-2607, pliki: 29, 71,102)

2.3. Uczelnia ustaliła programy praktyk zawodowych²⁸, formy, terminy ich odbywania oraz sposób weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, zgodnie ze standardami kształcenia dotyczącymi poszczególnych kierunków studiów zawartymi w załącznikach do rozporządzenia *w sprawie standardów kształcenia*²⁹. W celu zapewnienia wysokiej jakości procesu kształcenia praktycznego oraz właściwych warunków i zasad odbywania studenckich praktyk zawodowych w UTH obowiązywała *Procedura hospitacji praktyk zawodowych*³⁰. Hospitujący³¹, w latach akademickich 2019/2020–2020/2021, ocenili te praktyki bardzo dobrze (najwyższa możliwa ocena), a tylko w jednym przypadku dobrze³². W procesie oceniania przebiegu praktyk zawodowych wykorzystywane były również opracowane w tym celu ankiety dla studentów.

(akta kontroli str. 1932-1944, pliki: 73-74 i 92-93)

2.4 W Uczelni obowiązywały wewnętrzne procedury dotyczące przygotowania programów studiów³³. W związku z uchwałami Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej³⁴ w sprawie oceny programowej kierunku lekarskiego badaniu poddano poszczególne etapy tworzenia programu studiów dla kierunku lekarskiego,

²⁷ Zgodnie z pkt 12. Regulaminu Rady Programowej na WNMiNoZ: Sprawozdanie z działalności Rady Programowej WNMiNoZ za rok akademicki 2020/2021 z dnia 28 października 2021 r.

²⁸ Programy praktyk zawodowych zawarte zostały w załącznikach do Procedury organizacji studenckich praktyk na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu (Procedura PJK nr 4).

²⁹ Załącznik Nr 1 – Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, Załącznik Nr 4 – Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu pielęgniarki, Załącznik Nr 7 – Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu fizjoterapeuty.

³⁰ Procedura hospitacji praktyk zawodowych na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu (Procedura PJK nr 5).

³¹ Hospitacje zostały przeprowadzone przez kierunkowych opiekunów praktyk oraz samodzielnego pracownika naukowego wyznaczonego przez Dziekana.

³² W roku akademickim 2020/2021 na kierunku lekarskim.

³³ Załącznik do uchwały Nr 000-1/19/2020 Senatu UTH Radom z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia wytycznych w zakresie projektowania i ustalania programów studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w UTH Radom; Załącznik do uchwały Nr 000-2/7/2019 Senatu UTH Radom z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących zasad opracowania programów studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Dalej: *Wytyczne w zakresie ustalania programów studiów*.

³⁴ Uchwała Nr 559/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 lipca 2019 r. (ocena negatywna); Uchwała Nr 661/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ocena pozytywna z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat).

którego cykl kształcenia rozpoczął się od roku akademickiego 2021/2022. Projekt tego programu, zgodnie z § 20 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów*, przygotowała Rada Programowa WNMiNoZ. Rada, w toku prac nad przedmiotowym programem, w celu ich usprawnienia powołała ze swojego grona Zespół ds. przeglądu programu studiów i zasad kształcenia na kierunku lekarskim. Podczas prac uwzględniono propozycje i uwagi Kolegium Dziekańskiego, władz Wydziału, koordynatorów poszczególnych przedmiotów, przedstawiciela samorządu studenckiego oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Zgodnie z § 21 ust. 3 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów*, Dziekan Wydziału skierował do Rektora Uczelni wniosek dotyczący ustalenia programu studiów³⁵, załączając do niego jego projekt, opinię Wydziałowego Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia oraz opinię samorządu studenckiego. Po pozytywnej opinii stałej Komisji Senackiej ds. Kształcenia³⁶, Senat Uczelni ustalił program studiów na kierunku lekarskim dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022.

Wniosek Dziekana w sprawie ustalenia programu studiów został skierowany do Rektora bez zachowania co najmniej miesięcznego terminu określonego w § 21 ust. 3 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów*. Ponadto *Szczegółowe zasady organizacji kształcenia (tzw. Zasady studiowania) dla kierunku lekarskiego dotyczące cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022* zostały określone³⁷, a następnie ogłoszone przez Dziekana na wydziałowej stronie internetowej bez zachowania co najmniej miesięcznego terminu określonego w § 23 ust. 2 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów* oraz § 26 ust. 8 *Regulaminu studiów*. Szczegóły w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 321-347, 1328-1345, 1882-1904, pliki: 1-10, 31-35)

2.5. W latach akademickich 2019/2020-2021/2022 zajęcia na studiach stacjonarnych na kierunku lekarskim były prowadzone odrębnie od zajęć na studiach niestacjonarnych³⁸, a liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych nie była mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych³⁹, zgodnie z art. 63 ust. 2 i 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Uczelnia nie prowadziła studiów w formie niestacjonarnej na kierunkach: pielęgniarstwo (studia pierwszego i drugiego stopnia) oraz fizjoterapia.

(akta kontroli str. 15, 2491-2503)

2.6. Na WNMiNoZ sposób postępowania dotyczący przyjmowania, rozpatrywania oraz załatwiania skarg i wniosków regulowało zarządzenie Dziekana⁴⁰. W kontrolowanych latach na Wydziale tym nie odnotowano żadnych skarg i wniosków składanych przez studentów⁴¹.

(akta kontroli str. 1346-1350)

³⁵ Wniosek Dziekana WNMiNoZ z dnia 14 czerwca 2021 r., znak: WNMiNoZ-1101/146/2021. Dalej: „Wniosek Dziekana” lub „Wniosek”.

³⁶ Uchwała Nr 1/VII/2020/2021 Stałej Komisji Senackiej ds. Kształcenia z dnia 17 czerwca 2021 r.

³⁷ Decyzja Dziekana WNMiNoZ Nr 1/2022 z dnia 10 stycznia 2022 r. określająca zaktualizowane zasady studiowania dla kierunku lekarskiego – studia jednolite magisterskie prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej dla toku studiów rozpoczynających się w roku akademickim 2021/2022.

³⁸ Na podstawie analizy planu zajęć ćwiczeń klinicznych z przedmiotu rehabilitacja zawartym w dzienniku zajęć przeprowadzonych w roku akademickim 2021/2022 dla IV roku kierunku lekarskiego oraz list obecności studentów na tych zajęciach.

³⁹ Liczba studentów w poszczególnych latach akademickich na studiach stacjonarnych i liczba studentów na studiach niestacjonarnych wynosiła odpowiednio: 2019/2020 – 217 i 66; 2020/2021 – 183 i 54; 2021/2022 – 287 i 71.

⁴⁰ Zarządzenie Nr 27/WNMiNoZ/2020 Dziekana WNMiNoZ z dnia 01.12.2020 r. w sprawie organizacji, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków w WNMiNoZ UTH Rad.

⁴¹ Na podstawie corocznych sprawozdań składanych przez Uczelnię ministrowi właściwemu do spraw nauki i szkolnictwa wyższego.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wniosek Dziekana WNMiNoZ z 14 czerwca 2021 r., z załączonym projektem programu studiów na kierunku lekarskim dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022, został skierowany do Rektora UTH bez zachowania co najmniej miesięcznego terminu, co stanowiło naruszenie § 21 ust. 3 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów*. Zgodnie z tym przepisem wniosek dziekana Wydziału kierowany jest do Rektora celem skierowania na posiedzenie Senatu nie później niż na miesiąc przed planowanym posiedzeniem Senatu. Tymczasem wniosek Dziekana wpłynął do Rektora 17 czerwca 2021 r., a posiedzenie Senatu, podczas którego uchwalono ten program, odbyło się w dniu 18 czerwca 2021 r.

Jak wyjaśniła Prodziekan Wydziału Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu wniosek Dziekana nie został skierowany do Rektora z zachowaniem miesięcznego terminu, ponieważ w odpowiedzi na raport z wizytacji przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA planowano zawrzeć informacje, iż w programie studiów na kierunku lekarskim zrealizowano zalecenia PKA. Prodziekan wskazała również na termin, jaki PKA wyznaczyła Uczelni na udzielenie odpowiedzi na ten raport – trzy tygodnie od daty jego otrzymania, tj. od 29 maja 2021 r.

NIK nie podziela tej argumentacji, gdyż w piśmie przekazującym raport z wizytacji PKA prosiła jedynie o zapoznanie się z jego treścią, a w szczególności o ustosunkowanie się do ocen i opinii w nim zawartych oraz przekazanie ewentualnych uwag lub informacji o ich braku⁴². W szczególności nie wymagano informacji o wprowadzeniu jej zaleceń do programu studiów i przyjęcie go przez Senat Uczelni jeszcze przed udzieleniem przedmiotowej odpowiedzi. Ponadto zdaniem NIK skierowanie wniosku Dziekana na jeden dzień przed posiedzeniem Senatu, na którym dokonano przyjęcia tego programu studiów, w znacznym stopniu utrudniło analizę i ocenę tego dokumentu.

(akta kontroli str. 812-815, 1328-1333, 1882-1904)

2. W związku z ustaleniem programu studiów na kierunku lekarskim, którego cykl kształcenia rozpoczął się od roku akademickiego 2021/2022 nie zaktualizowano zasad studiowania dla tego kierunku i cyklu kształcenia w sposób pozwalający na ich ogłoszenie na internetowej stronie Wydziału Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu nie później niż jeden miesiąc przed rozpoczęciem cyklu kształcenia w danym roku akademickim, do czego zobowiązywał § 23 ust. 2 *Wytycznych w zakresie ustalania programów studiów* oraz § 26 ust. 8 *Regulaminu studiów*.

Jak wyjaśnił Dziekan WNMiNoZ opóźnienie określenia i ogłoszenia na stronie internetowej Wydziału *Zasad studiowania* spowodowane było trwającym stanem epidemii COVID-19, jednak opóźnienie to nie wpłynęło na jakość kształcenia studentów.

NIK zauważa, że stan epidemii został ogłoszony przez Ministra Zdrowia w marcu 2020 r.⁴³, natomiast brak ogłoszenia *Zasad studiowania* we wskazanym terminie uniemożliwił Studentom zapoznanie się z treścią tego dokumentu. Ponadto zasady te zostały pozytywnie zaopiniowane przez Wydziałowego Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia⁴⁴ oraz samorząd studencki⁴⁵ dopiero odpowiednio w dniach: 27 września

⁴² Pismo ZMiZ.410.1.2021 PKA z dnia 28 maja 2021 r.

⁴³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2022 r. poz. 340)

⁴⁴ Opinia z 27 września 2021 r.

⁴⁵ Uchwała Nr 33/2021 Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego z dnia 13 grudnia 2021.

2021 r. i 13 grudnia 2021 r. oraz zatwierdzone uchwałą Rady Programowej⁴⁶ w dniu 4 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1334-1345)

OCENA CZĄSTKOWA

Programy studiów dla kontrolowanych kierunków (lekarski, pielęgniarstwo, fizjoterapia)⁴⁷ były zgodne z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z rozporządzeniem *w sprawie standardów kształcenia*. Podlegały one systematycznej ocenie i doskonaleniu stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie studiów*. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się podczas praktyk zawodowych odbywała się poprzez dokonanie odpowiedniego wpisu w dzienniku praktyk zawodowych oraz ich hospitację. Stwierdzono jednak nieprawidłowości podczas tworzenia programu studiów dla kierunku lekarskiego dotyczące nieprzebrzegania terminów związanych z ustaleniem programu, jego publikacją oraz ogłoszeniem zaktualizowanych *Zasad studiowania* dla tego kierunku.

NIK zauważa, że realizacja programu studiów na kierunku lekarskim odbywała się w warunkach tylko częściowego spełnienia standardów jakości kształcenia określonych w załączniku nr 2 do statutu PKA.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.

3.1. W latach 2019-2022 (do dnia zakończenia kontroli) w Uniwersytecie funkcjonował Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia⁴⁸, który wprowadzono w 2014 r.⁴⁹. Zgodnie ze Statutem Uczelni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem tego systemu sprawował Rektor⁵⁰. Celem Systemu było w szczególności stałe doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia i formach studiów oraz doskonalenie warunków realizacji i jakości procesu dydaktycznego. Wewnętrzne uregulowania tego systemu obejmowały m.in. procedury dotyczące: monitorowania i przeglądu programów studiów, zapewniania właściwego doboru i jakości kadry dydaktycznej, oceny procesu nauczania, oceny warunków realizacji zajęć dydaktycznych oraz informowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych o procesie kształcenia.

W ramach Systemu funkcjonowały Wydziałowe Systemy Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na WNMiNoZ system taki wprowadzono uchwałą Rady Wydziału w 2014 r., a następnie zmieniono zarządzeniem Dziekana Wydziału.

(akta kontroli str. 1945-1985, pliki: 43-58, 71-72, 78-99)

3.2. W celu weryfikacji przebiegu zajęć dydaktycznych przeprowadzono wśród studentów badania ankietowe (ankietyzacje) oraz hospitacje zajęć. Sposób ich przeprowadzania uregulowano w załącznikach odpowiednio: nr 2 i 3 do Uczelnianego Systemu Jakości Kształcenia.

Badania ankietowe przeprowadzano z wykorzystaniem systemu informatycznego Wirtualna Uczelnia⁵¹ co najmniej raz w roku, a ich wyniki opracowywane były przez

⁴⁶ Uchwała nr 20/2021 Rady Programowej WNMiNoZ z dnia 4 listopada 2021 r. w sprawie zatwierdzenia zasad studiowania na kierunkach: Lekarski, Pielęgniarstwo, Kosmetologia, Fizjoterapia.

⁴⁷ Analizą objęto programy studiów dla kierunków: lekarski, pielęgniarstwo (studia pierwszego i drugiego stopnia) – dla cykli kształcenia, które rozpoczęły się od roku akademickiego 2021/2022 oraz fizjoterapia – dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się od roku akademickiego 2019/2020.

⁴⁸ Dalej także: „Uczelniany System Jakości Kształcenia” lub „System”.

⁴⁹ Załącznik do uchwały Nr 000-7/4/2014 Senatu UTH z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UTH w Radomiu – obowiązywał od 22 września 2014 r. do 26 lutego 2020 r. Zmiana – Załącznik do uchwały Nr 000-2/21/2020 Senatu UTH Radom z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UTH w Radomiu – obowiązuje od 27 lutego 2020 r.

⁵⁰ § 38 ust. 4 pkt 6 Statutu Uczelni z 2015 r. oraz § 17 ust. 2 pkt 18 Statutu Uczelni z 2019 r.

⁵¹ Ankietyzacja uruchamiana była w systemie na wniosek Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. Studenci mieli możliwość wypełnienia ankiety zawierającej kategorii określone w załączniku Nr 2 do Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Wydziałowego Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia⁵², który przekazywał je następnie Dziekanowi WNMiNoZ.

W roku akademickim 2019/2020 na WNMiNoZ w ramach badania ankietowego oceniono łącznie 90 nauczycieli (56 w semestrze zimowym oraz 34 w semestrze letnim)⁵³, co przez Zespół ds. Jakości Kształcenia zostało uznane za bardzo małą liczbę. Średnia ocen ze wszystkich ocenianych kategorii wyniosła 4,47⁵⁴. Najniższe oceny dotyczyły organizacji zajęć oraz obiektywności oceniania i wynosiły odpowiednio: 4,37 i 4,38. Szczególną uwagę zwróciły niskie oceny na kierunku lekarskim (semestr letni) dotyczące sposobu przekazywania wiedzy oraz prowadzenia zajęć, które wynosiły odpowiednio: 3,48 i 3,95. Zalecenia wynikające z wyników analizy ankiet dotyczyły m.in. poprawy: organizacji zajęć, dostępności i pomocy prowadzących podczas konsultacji, sposobu przekazywania wiedzy oraz dbałości o obiektywizm oceniania, a w przypadku niskich i negatywnych ocen przeprowadzenia hospitacji pozaplanowych.

W roku akademickim 2020/2021 na WNMiNoZ badaniem ankietowym objęto łącznie 169 nauczycieli (120 w semestrze zimowym oraz 49 w semestrze letnim). Średnia ocen ze wszystkich ocenianych kategorii wyniosła 4,69. Najniższa ocena dotyczyła konsultacji i wynosiła 4,65. Odnotowano poprawę ocen na kierunku lekarskim (semestr letni) dotyczącą sposobu przekazywania wiedzy oraz prowadzenia zajęć, które wyniosły odpowiednio: 4,70 i 4,57. Zalecenia po ankietyzacji dotyczyły m.in. przeprowadzenia hospitacji pozaplanowej zajęć jednego nauczyciela z Katedry Medycyny oraz nauczycieli, którzy według studentów nie prowadzili zajęć zgodnie z planem, przeprowadzenia przez Dziekana rozmowy z wykładowcami, wobec których studenci formułują zarzuty dotyczące nierównego traktowania czy poruszania kwestii światopoglądowych oraz przedstawienia wszystkim nauczycielom WNMiNoZ zagadnień ocenianych najgorzej przez studentów, tj. dotyczących konsultacji, organizacji zajęć i prowadzenia zajęć.

W roku akademickim 2021/2022 (semestr zimowy) na WNMiNoZ w anonimowym badaniu ankietowym oceniono łącznie 56 nauczycieli. Średnia ocen wszystkich ocenianych kategorii wyniosła 4,54. Najniżej oceniono sposób przekazywania wiedzy oraz prowadzenie zajęć (4,50).

(akta kontroli str. 1945-1985, pliki: 73-74)

3.3. Hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadzane były przez Dziekana lub inną wyznaczoną osobę, zgodnie z rocznym planem hospitacji przygotowanym na początku każdego roku akademickiego przez kierowników poszczególnych katedr. Kierownicy przekazywali Dziekanowi i Wydziałowemu Pełnomocnikowi ds. Jakości Kształcenia zestawienia zbiorcze z wynikami przeprowadzonych hospitacji. Przeprowadzano dwa rodzaje hospitacji: planowe i pozaplanowe.

W roku akademickim 2019/2020 przeprowadzono dziewięć hospitacji zajęć dydaktycznych planowych (Katedry: Medycyny – cztery, Pielęgniarstwa – cztery, Fizjoterapii – jedna) oraz jedną hospitację w trybie pozaplanowym (Katedra Medycyny), która wynikała z niskiej oceny nauczyciela przez studentów w badaniu

⁵² Wydziałowy Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia powoływany był przez Rektora.

⁵³ Stosowane oceny określono w załączniku nr 2 do Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia: 2 – nieodpowiednio, 3 – dostatecznie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze.

⁵⁴ Obszary podlegające ocenie określono w załączniku nr 2 do Uczelnianego systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia: 1) Podanie zakresu treści nauczania oraz formy i kryteria zaliczenia; 2) Organizacja zajęć (punktualność rozpoczynania/kończenia zajęć i przerw, wykorzystanie czasu); 3) Sposób przekazywania wiedzy (jasność, komunikatywność, związek z tematem wykładu); 4) Prowadzenie zajęć (aktualność treści, stosowanie różnorodnych metod nauczania, wykorzystanie środków dydaktycznych); 5) Konsultacje (dostępność prowadzącego dla studenta, pomoc podczas konsultacji); 6) Obiektywność oceniania (sprawdziany/zaliczenia/egzaminy zgodnie z Regulaminem studiów); 7) Kultura osobista i postawa etyczna prowadzącego zajęcia; 8) Inne uwagi (np. wskazanie innych nauczycieli szczególnie zasługujących na wyróżnienie).

ankietowym (poniżej 3,0). Hospitacje planowe uzyskały wynik pozytywny (w jednym przypadku wyróżniający), natomiast pozaplanowa nie stwierdziła nieprawidłowości.

W roku akademickim 2020/2021 przeprowadzono 17 hospitacji zajęć dydaktycznych planowych (Katedry: Medycyny – 8, Pielęgniarstwa – 8, Fizjoterapii – 1) i wszystkie uzyskały wynik pozytywny. Nie przeprowadzono hospitacji pozaplanowych.

W roku akademickim 2021/2022 przeprowadzono 16 hospitacji zajęć dydaktycznych planowych (Katedry: Medycyny – 2, Pielęgniarstwa – 7, Fizjoterapii – 7) oraz cztery hospitacje pozaplanowe w Katedrze Medycyny. Wszystkie uzyskały wynik pozytywny.

(akta kontroli str. 1721-1749, pliki: 73-74)

3.4. Ocenę osiągniętych przez studentów efektów uczenia się na WNMiNoZ dokonywały Kierunkowe Komisje ds. Oceny Efektów Uczenia się⁵⁵. Zasady, zakres oraz mierniki oceny opisywała procedura nr 3 Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Kierunkowe Komisje ds. Oceny Efektów Uczenia się opracowywały zbiorcze raporty dotyczące realizacji efektów uczenia się i przekazywały je Dziekanowi WNMiNoZ oraz Wydziałowemu Pełnomocnikowi ds. Jakości Kształcenia, a wnioski w nich zawarte uwzględniano w doskonaleniu programów studiów.

(akta kontroli str. 830-857, 1415-1456, pliki: 91 i 104)

3.5. Po zakończeniu roku akademickiego przewodnicząca Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia sporządzała sprawozdanie z prac Zespołu oraz funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na WNMiNoZ i przekazywała je Dziekanowi. Dokument ten zawierał m.in. wyniki anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród studentów oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizę realizacji celów programów kształcenia w poszczególnych katedrach oraz opisy podjętych w nich działań związanych z jakością kształcenia, a także rekomendacje dotyczące doskonalenia jakości kształcenia w kolejnym roku akademickim. Przedstawione w nim dane, podjęte działania, sugestie działań doskonalących oraz rekomendacje były prezentowane i omawiane z pracownikami Wydziału. W sprawozdaniach tych nie wskazywano jednak, że na kierunku lekarskim Uczelnia nie spełniała wymogu co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Szczegóły w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1932-1944, pliki: 73-74)

3.6. Jednym z działań podejmowanych w ramach Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia było przeprowadzanie ankiety dotyczącej satysfakcji absolwentów kończących studia⁵⁶. W roku akademickim 2020/2021 adresowane one były do absolwentów kierunku pielęgniarstwa (w przypadku kierunku lekarskiego nie zakończono procesu kształcenia). Wyniki ankietyzacji wykazały, że większość absolwentów ww. kierunku wysoko ocenia poziom kształcenia. Zwrócono jednak uwagę na konieczność poprawy organizacji zajęć oraz zmniejszenia liczby tzw. „okienek” między nimi, zwiększenia bazy bibliotecznej, udoskonalenia sal ćwiczeniowych, wprowadzenia nowoczesnych technik kształcenia, a także trybu prowadzenia zajęć z języka angielskiego.

(akta kontroli str. 1932-1934, pliki: 73-74 i 81)

3.7. Kariery zawodowe absolwentów monitorowano na podstawie informacji zawartych w Ogólnopolskim Systemie Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, a wnioski przedstawiano w sprawozdaniach

⁵⁵ Zgodnie z Regulaminem Kierunkowych Komisji ds. Oceny Efektów Uczenia się na WNMiNoZ dla każdego kierunku studiów funkcjonowała Kierunkowa Komisja ds. Oceny Efektów Uczenia się, której członków powoływał Dziekan na wniosek kierowników katedr.

⁵⁶ Procedura nr 12 WNMiNoZ – Analiza satysfakcji absolwentów.

dotyczących funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia sporządzanych przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. Informacje dotyczące losów absolwentów wykorzystywano w pracach nad oceną jakości kształcenia w Uczelni.

(akta kontroli str. 1986-2133)

3.8. Zgodnie z metodologią przyjętą w systemie w POL-on⁵⁷ w latach akademickich 2019/2020 – 2021/2022 na kierunku:

- Lekarskim, nauczycielom akademickim zatrudnionym w UHT jako podstawowym miejscu pracy zaplanowano w programach studiów odpowiednio: 1915, 1553 i 2082 godzin zajęć, co stanowiło odpowiednio: 75% (2545), 51% (3055) i 50% (4145) łącznej liczby godzin zajęć zaplanowanych w programach studiów
- Pielęgniarstwo, (studia stacjonarne I stopnia) nauczycielom akademickim zatrudnionym w UHT jako podstawowym miejscu pracy zaplanowano w programach studiów odpowiednio: 1520, 2885 i 3430 godzin zajęć, co stanowiło odpowiednio: 53% (2885), 69% (4185) i 81% (4210) łącznej liczby godzin. W przypadku studiów pielęgniarstwa II stopnia było to odpowiednio: 490, 1175 i 1125 godzin zajęć, co stanowiło odpowiednio: 50% (980), 90% (1310) i 87% (1290) łącznej liczby zajęć zaplanowanych w programach studiów p.
- Fizjoterapia, nauczycielom akademickim zatrudnionym jako podstawowym miejscu pracy zaplanowano w programach studiów odpowiednio: 2831, 4164 i 5198 godzin zajęć, co stanowiło odpowiednio: 90% (3131), 87% (4779) i 90% (5778) łącznej liczby godzin zajęć zaplanowanych w programach studiów.

Uczelnia nie spełniła wymogu, iż co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy na kierunku lekarskim, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2640-2641)

3.9. UTH zapewniał studentom kierunku lekarskiego⁵⁸, pielęgniarstwa i fizjoterapii bazę dydaktyczną zlokalizowaną na terenie Uczelni. Wykorzystywano infrastrukturę ogólnouczelnianą (w tym m.in. Bibliotekę i obiekty sportowe) oraz infrastrukturę podmiotów, które udostępniały swoje komórki organizacyjne w celu prowadzenia kształcenia przeddyplomowego w zawodach medycznych (szpitale, przychodnie, domy opieki).

UTH dysponował m.in. ośmioma salami wykładowymi o liczbie miejsc od 50 do 104. Wydział korzystał również z auli głównej (400 miejsc) i dwóch auli Wydziału Ekonomii i Finansów (po 160 miejsc), dziewięciu sal seminaryjnych o pojemności od 15 do 42 osób oraz 16 pracowni ćwiczeniowych, w tym dwóch sal do ćwiczeń sekcyjnych o liczebności miejsc stojących 15 i 45. Uczelnia nie miała centrum symulacji medycznej (treningowej).

⁵⁷ Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 16 i 17 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 r. (Dz. U. 2022 poz.700), w systemie POL-on należy wykazać łączną liczbę godzin zajęć określonych w programie studiów oraz liczbę godzin zajęć określonych w programie studiów realizowanych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. W komunikacie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa wyższego z 7 stycznia 2020 r. wskazano m.in., że program studiów jest jeden dla kierunku, poziomu i profilu. Dlatego nie należy odnosić łącznej liczby godzin zajęć do formy studiów, ani do liczby godzin zajęć faktycznie realizowanych (w przypadku większej liczby grup). Analogiczne podejście należy zastosować w przypadku wykazywania w systemie POL-on godzin realizowanych przez nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Należy wykazać zsumowaną liczbę godzin zajęć prowadzonych przez tych nauczycieli akademickich, która wynika z programów studiów, a nie faktycznie realizowanych.

⁵⁸ Prosektorium w ramach Uczelni zostało oddane do użytku w listopadzie 2021 r. Do czasu jego uruchomienia zajęcia prosektoryjne odbywały się z wykorzystaniem bazy dydaktycznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

UTH po otrzymaniu negatywnej oceny w 2019 r. podjął działania, doprowadzając do zgodności ze standardami nauczania.

3.10. W latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021 dla kierunku lekarskiego i pielęgniarstwa spełnione były warunki określone w §1b oraz w §1d rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia, zgodnie z którymi student mógł uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość część efektów przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, umożliwiających uzyskanie nie więcej niż odpowiednio 40% i 20% liczby punktów ECTS określonej dla tych zajęć w programie studiów dla danego roku studiów. W ww. latach akademickich, programy studiów w zakresie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały w pełni zrealizowane.

3.11. UHT zawierał umowy z podmiotami leczniczymi na podstawie art. 89 ust. 3 i 4 ustawy o działalności leczniczej, na podstawie których podmioty te udostępniały swoje komórki organizacyjne w celu prowadzenia kształcenia przeddyplomowego w zawodach medycznych. W okresie objętym kontrolą obowiązywało łącznie 28 takich umów, z których 13 dotyczyło kształcenia studentów kierunku lekarskiego, osiem – kształcenia studentów pielęgniarstwa i siedem – fizjoterapii.

(akta kontroli str. 1586-1589, 2134-2137, 3180-3185)

3.12. W okresie objętym kontrolą kierunek lekarski oraz pielęgniarstwo I i II stopnia poddano kontrolom programowym. Przy pierwszej ocenie programowej kierunku lekarskiego PKA wydała ocenę negatywną z powodu niespełniania kryterium dotyczącego infrastruktury oraz kadr. Konsekwencją wydania oceny negatywnej było nieprzyznanie przez Ministra Zdrowia miejsc w roku akademickim 2020/2021 oraz zawieszenie rekrutacji. Ponowna ocena została przeprowadzona w 2021 r. i zakończyła się wynikiem pozytywnym ze skróconym do dwóch lat okresem obowiązywania. Kierunek pielęgniarstwo I i II stopnia podlegał ocenie przez KRASzPiP⁵⁹ i uzyskał akredytację Ministra Zdrowia na prowadzenie tych kierunków⁶⁰.

(akta kontroli str. 868-882)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W rocznych Sprawozdaniach z prac Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na WNMiNoZ z lat akademickich 2019/2020 i 2020/2021 w zakresie kadry dydaktycznej nie formułowano konstruktywnych wniosków. W latach akademickich 2019/2020-2020/2021 system zapewnienia jakości kształcenia w ramach Wydziału Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu UTH nie był w pełni skuteczny, ponieważ nie sygnalizował, że na kierunku lekarskim liczba godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy nie stanowiła co najmniej 75%, do czego zobowiązuje art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Jak wyjaśniła Prodziekan WNMiNoZ obecne kierownictwo Wydziału zostało powołane w maju 2020 r. Podczas pracy nad sprawozdaniem z funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale, dostrzeżono obszary wymagające ulepszenia, które są sukcesywnie wdrażane. Ponadto system ten wymaga udoskonalenia, w szczególności w zakresie formułowania wniosków dotyczących kadry akademickiej.

Zdaniem NIK, pomimo że do zadań Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należało m.in. monitorowanie warunków realizacji procesu kształcenia, to w rocznych

⁵⁹ Krajowa Rada Akredytacyjna Szkół Pielęgniarek i Położnych

⁶⁰ Decyzja Ministra Zdrowia Nr 10/V/2021 z dnia 12 stycznia 2021 r.

raportach nie zostały opisane problemy z obsadą kadrową, na które również zwracała uwagę PKA.

(akta kontroli str. 3077-3079)

2. W latach akademickich 2020/2021 i 2021/2022 uczelnia nie spełniała wymogu wynikającego z art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, zgodnie z którym w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Wymóg ten nie został spełniony na kierunku lekarskim. Zajęcia prowadziło odpowiednio 51% i 50% nauczycieli akademickich⁶¹, dla których uczelnia stanowiła podstawowe miejsce pracy.

Prodzikan Wydziału wyjaśniła, że w roku akademickim 2020/2021 nie został uruchomiony pierwszy rok studiów na kierunku lekarskim. Większość zajęć na pierwszym i drugim roku studiów na kierunku lekarskim to zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w UTH Radom jako podstawowym miejscu pracy. Brak studentów pierwszego roku w roku akademickim 2020/2021 oraz drugiego roku w roku akademickim 2021/2022, skutkowało obniżeniem łącznej ilości godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli zatrudnionych w UTH Radom jako podstawowym miejscu pracy w latach 2020/2021 i 2021/2022.

Mniejsza wartość wskaźnika to również wynik zdarzeń losowych (śmierć profesora prowadzącego zajęcia z fizjologii, niepodjęcie – z powodów zdrowotnych – zatrudnienia przez profesora z pediatrii). Zajęcia, które prowadzili lub mieli prowadzić nauczyciele zatrudnieni w UTH Radom jako podstawowym miejscu pracy ostatecznie poprowadziły osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia. Dodała, że dane dotyczące liczby godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w UTH Radom jako podstawowym miejscu pracy rejestrowane były w systemie POL-on na początku roku akademickiego. W oparciu o te dane Uczelnia wyliczyła również wartość wskaźnika, o którym mowa art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy. Podkreśliła, że zmianę łącznej liczby godzin prowadzonych przez nauczycieli zatrudnionych na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy w trakcie roku akademickiego (np. zmiana prowadzącego, formy zatrudnienia od semestru letniego), nie rejestruje się w systemie POL-on. Z uwagi na powyższe, wartość wskaźnika wyliczona na początku roku akademickiego może odbiegać od wartości wskaźnika wyliczonej w trakcie i na koniec danego roku akademickiego.

Powoływanie się na brak konieczności rejestracji zmian w systemie POL-on w trakcie roku akademickiego nie zwalniało Uczelni z obowiązku zapewnienia odpowiedniej wartości wskaźnika kadry dydaktycznej wynikającego z przepisów ustawowych.

(akta kontroli str. 807-813, 3077-3079)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą podejmowano działania w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w zakresie rozwiązań organizacyjnych, procedur i bazy dydaktycznej. Zapewniono odpowiedni nadzór nad jakością procesu dydaktycznego, w tym m.in. poprzez komisję do wewnętrznej oceny jakości kształcenia, dokonywano

⁶¹ Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 16 i 17 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 r. (Dz. U. 2022 poz. 700), w systemie POL-on należy wykazać łączną liczbę godzin zajęć określonych w programie studiów oraz liczbę godzin zajęć określonych w programie studiów realizowanych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. W komunikacie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 7 stycznia 2020 r. wskazano m.in., że program studiów jest jeden dla kierunku, poziomu i profilu. Dlatego nie należy odnosić łącznej liczby godzin zajęć do formy studiów, ani do liczby godzin zajęć faktycznie realizowanych (w przypadku większej liczby grup). Analogiczne podejście należy zastosować w przypadku wykazywania w systemie POL-on godzin realizowanych przez nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Należy wykazać zsumowaną liczbę godzin zajęć prowadzonych przez tych nauczycieli akademickich, która wynika z programów studiów, a nie faktycznie realizowanych.

oceny jakości kształcenia na podstawie ustalonych kryteriów, prowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. System zapewnienia jakości kształcenia w ramach Wydziału Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu UTH nie był jednak w pełni skuteczny, ponieważ nie sygnalizował, że obsada kadrowa niektórych zajęć na kierunku lekarskim nie odpowiada standardom kształcenia.

Nie spełniono wymogu wynikającego z art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, zgodnie z którymi na kierunku lekarskim 75% godzin zajęć powinno być prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Poprawiono natomiast bazę dydaktyczną, aby odpowiadała wymogom i standardom nauczania na prowadzonych kierunkach studiów.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ustalenie przez Uczelnię warunków i trybu zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji.
2. Terminowe przekazywanie przez dziekana wydziału do Rektora wniosków o ustalenie programów studiów.
3. Aktualizowanie zasad studiowania dla nowych programów studiów w sposób pozwalający na ich terminowe ogłoszenie.
4. Podjęcie działań w celu usprawnienia Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na WNMiNoZ.
5. Kontynuowanie działań mających na celu osiągnięcie wymogu wynikającego z art. 73 ust. 2 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

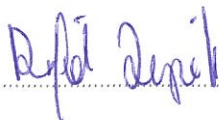
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 listopada 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Kontroler
Rafał Zyzik
Specjalista kontroli państwowej

p.o. DYREKTORA
Departamentu Zdrowia
M. Stolarczyk
Marcin Stolarczyk

.....
podpis